Írta: Szabó László
2011. június 27. hétfő, 13:01 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 20:00

Györffy István és a fürdőzés

Györffy Lajos túrkevei múzeumigazgató, Györffy István unokaöccse igen nagy tudású, több nyelven beszélő tudós tanár és várospolitikus volt. Neki köszönhető, hogy hazatért Túrkevére a világjáró Finta testvérek szobor hagyatéka; a Dankó Imre alapította Termelőszövetkezeti Múzeumot Finta Múzeummá tette; válogatott néprajzi anyagot, nagyszámú, a városra vonatkozó dokumentumot gyűjtött össze; kutatta a Nagykunság múltját, népéletét, népművészetét és számos történeti tanulmányt publikált (pl. az 1863-as nagy ínségről, a túrkevei múzeum butella gyűjteményéről, a nagykunsági kovácsoltvas házoromdíszekről); közre adta a szolnoki szandzsák 1571-es török defterét. Mindezt hivatala, a városi főjegyzőség, majd gimnáziumi tanárság mellett, úgymond félállásban. Szigorú, rendszerető, szavatartó, ezt másoktól is megkövetelő ember volt. Igazi atyai jó barátja lett annak, akit megszeretett és becsült.

Egy alkalommal Györffy Istvánról beszélgettünk. Ekkor több történetet mesélt el a későbbi professzor ifjú koráról is. Néhányuk ismert: pl.. hogyan töltött kint legény korában egy kemény telet egyedül a tanyán állatokra vigyázva. Szó esett arról is, hogy mennyire szeretett gyalogolni, jönni-menni, emberekkel beszélgetni. Ezek tanulságosak voltak számomra, aki kezdő néprajzos voltam. Mikor Györffy István Iglón diákoskodott, ahogy véget ért a tanév, gyalogszerrel, ha érte szekérre, kocsira felkérezkedve egészen Fiuméig gyalogolt. Így saját szemével látta az országnak azt a részét is, méghozzá igen közelről, amiről munkáiban csak kevésszer emlékezik meg. A tanyai tél átvészelése az állatokkal viszont mélyen beleivódott. A váltakozó tájakon gyalog áthaladó utazó élményei nem érhettek fel ezzel. Viszonyítási pontnak, tájékozódásnak azonban elegendőek voltak. A karcagi, a kevi határ, Ecseg az ő igazi kiindulási pontja. Úgy ismerte, mint a tenyerét. Hozzá számos fiatalkori élmény is kötötte. Itt volt igazán otthon. Lajos bácsi mesélte, hogy egyszer legény cimboráival csatangoltak a határban és mivel rettentő meleg volt, lehányva ruháikat, egy mélyebb vízállásban fél nap fürödtek. Mikor elunták a fürdést, megszárítkoztak. Ruháiknak azonban egy szálig lába kelt. Ott maradtak a 15-16 éves suttyók anyaszült meztelenül. Ha jött valaki bementek a vízbe vagy elbújtak a parti nádasba, csátésba. Várták az estét. Azám! Ha valaki járt már ilyenkor, akárcsak rövid ujjú ingben, rövid nadrágban az alföldi pusztán, az tudja, hogy alkonyatkor mire képesek a szúnyogok, bögölyök. Ez utóbbiak elől a víz sem védelem, mert onnan kibújva éppen a testről párolgó víz a hívójelük. Harapnak is, nemcsak szúrnak vagy csípnek. Vitustáncot járva, magukat gyékény és kákacsomóval flagellánsokként csapkodva várták be a sötétet, hogy a kert alatt hazaóvakodjanak. A Nagykunsági krónika néhány jelenetében ez az élmény is visszaköszön.